

Verdal kommune
Rådmannen

Økonomirapportering 3. kvartal 2018 Verdal kommune

Kommunens økonomiske situasjon

Pr. 30.09.2018

Foto: Roald Veimo

Verdal 15.10.2018

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. INNLEDNING	3
2. STATUS ØKONOMISK DRIFT, UTVIKLING I INNTEKTER OG UTGIFTER.....	4
2.1 Oppsummering av økonomisk situasjon pr 30.09.2018	4
2.1.1 Regnskapsskjema 1A	4
2.1.2 Regnskapsskjema 1B	6
2.2 Rapportering fra virksomhetene (oppsummert)	10
2.2.1 Oppvekst.....	10
2.2.2 Velferd	12
2.2.3 Næring og samfunnsutvikling.....	14
2.2.4 Rådmannens fellesområde og Stab, utvikling og virksomhetsstøtte.....	15
2.2.5 Innherred kommunesamarbeid	16
2.3 Budsjett - justeringsbehov drift	18
2.4 Budsjett – justeringsbehov investeringer	19
3. FRAVÆR/NÆRVÆR	20

1. INNLEDNING

Rådmannen legger med dette fram kvartalsrapport for tredje kvartal 2018. Kvartalsrapporten viser fortsatt stort avvik mellom årsprognose og budsjett. Selv om det fortsatt er tolkningsrom og usikkerhet rundt enkeltposter, er retningen tydelig på at det kan komme et merforbruk (underskudd) i 2018 på opp mot ca 16,5 mill kr. Virksomhetene og de interkommunale samarbeidene har et merforbruk på nærmere 18 mill kr, mens det på inntektssiden har vært en økning på ca 1,5 mill kr i samlet ramme etter signaler i statsbudsjettet om forventet vekst i kommunesektorens skatteinntekter. Vekst i skatt og rammetilskudd utgjør omtrent 4,2 millioner mer enn gjeldende budsjett.

Som i tidligere rapporter er beregningene i kvartalsrapporten bygger på et forsiktighetsprinsipp der merforbruk/inntektssvikt er regnet inn i prognosen etter beste estimat, mens mindreforbruk/ merinntekter bare er tatt med i prognosen i den grad de er rimelig sikre. Virksomheter der beregningene viser mindreforbruk (overskudd) er justert ned til budsjettbalanse i oppsummeringen. Den formelle begrunnelsen for dette er at det ikke ligger noe vedtak om at et eventuelt mindreforbruk hos disse virksomhetene skal omfordes til andre virksomhetsområder, men vil altså bidra til bedret regnskapsmessig resultat for kommunen som helhet.

For en del virksomheter ser vi en forverring av årsprognose sammenholdt med 2. kvartal. Tendensen til forbedring er ikke videreført fra 2. kvartal og det er vanskelig å se effekter av tiltak og aktivitetsreduering i prognosen. Det er tydelige tegn på at det tar tid å hente ut effekter ved kostnadsreduerende tiltak. Produksjon og tjenester skal opprettholdes og ytes, og etterspørselen fra innbyggere er upåvirket av kommunens økonomi og må håndteres etter lovbestemte og pålagte føringer. Slike rammer gjør at kommunen har utfordringer foran seg som ikke kan håndteres ved generelle rammedtrekk, men som krever en dypere og mer omfattende struktur- og aktivitetsendring.

Sannsynligheten for at kommunen oppnår et samlet mindreforbruk ved årets slutt (årsresultat med overskudd) er ingen umulighet, men det krever at kommunen både lykkes betydelig med vedtatte innstramming av budsjett, at enkelte virksomhetsområder leverer mindreforbruk (overskudd) og at det blir en langt gunstigere utvikling av forhold som kommunen selv ikke kan påvirke enn det som ligger i prognosen. Noe av dette er allerede tatt hensyn til i prognosen, slik som justert skatteinnngang og foreløpig beregning av pensjonskostnad. Årets samlede pensjonskostnad og KLPs resultatprognoser vil virke positivt inn på kommuneregnskapet.

Signaler fra halvårsrapportering om bedre kontroll på lønnsområdet er ikke forsterket ved rapport pr september. Årsprognose på fastlønn er estimert å være hele 10,3 mill kr høyere enn budsjettet og dette er en klar forverring på noen få måneder. Årsavviket styrker antakelsen fra sist om at det kan se ut som at vi har flere årsverk enn budsjettpremissene tillater. Dette gir grunn til bekymring, og er en utfordring vi tar med oss inn i en allerede krevende økonomiplanperiode.

I forbindelse med kvartalsrapporten foreslås det også to budsjettjusteringer, hvor den ene legges fram som følge av en regnskapsmessig prinsippendring rundt hvordan vi bokfører variabel lønn for å etterleve anordningsprinsippet i kommunal regnskapsskikk fullt ut. For nærmere omtale av dette vises det til kvartalsrapportens kapittel 2.3.

2. STATUS ØKONOMISK DRIFT, UTVIKLING I INNTEKTER OG UTGIFTER

2.1 Oppsummering av økonomisk situasjon pr 30.09.2018

2.1.1 Regnskapsskjema 1A

Regnskapsskjema 1A - Drift	Regnskap pr 3. kvartal 2018	Regnskap pr 3. kvartal 2017	Budsjett inkl. endring 2018	Oppr. budsjett 2018	Regnskap 2017	Rapportert årsprognose 2018	Avvik Budsjett og prognose
Skatt på inntekt og formue	255 848 973	247 136 839	325 000 000	325 000 000	319 009 905	323 639 000	-1 361 000
Ordinært rammetilskudd	357 220 529	349 979 250	469 000 000	469 000 000	461 589 890	474 602 000	5 602 000
Skatt på eiendom	37 773 144	34 606 554	40 250 000	34 500 000	35 568 062	37 774 000	-2 476 000
Andre direkte eller indirekte skatter	-	-	-	-	-	-	
Andre generelle statstilskudd	-	419 881	3 300 000	3 300 000	3 341 170	3 300 000	
Sum frie disponible inntekter	650 842 646	632 142 524	837 550 000	831 800 000	819 509 026	839 315 000	1 765 000
Renteinntekter og utbytte	3 037 756	2 635 117	5 480 000	5 480 000	6 648 181	5 480 000	
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-	-	-	-	
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	24 795 821	27 331 946	36 802 000	35 302 000	33 747 736	36 002 000	-800 000
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-	-	-	-	
Avdrag på lån	33 770 000	30 010 002	41 000 000	41 000 000	38 000 050	42 000 000	1 000 000
Netto finansinnt./utg.	-55 528 065	-54 706 831	-72 322 000	-70 822 000	-65 099 605	-72 522 000	200 000
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	-	-	-	-	-	-	
Til ubundne avsetninger	-	-	-	-	23 965 610	-	
Til bundne avsetninger	-	-	-	-	-	-	
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	-	-	-	-	23 965 610	-	
Bruk av ubundne avsetninger	5 862 502	1 693 502	8 100 000	7 150 000	5 663 000	8 100 000	
Bruk av bundne avsetninger	-	-	-	-	-	-	
Netto avsetninger	5 862 502	1 693 502	8 100 000	7 150 000	5 663 000	8 100 000	-
Overført til investeringsregnskapet	-	-	-	-	100 000	-	
Til fordeling drift	601 177 083	579 129 194	773 328 000	768 128 000	759 972 421	774 893 000	-1 565 000
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	545 448 729	524 788 681	773 328 000	768 128 000	732 412 297	791 179 001	
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	55 728 354	54 340 513	-	-	27 560 124	-16 286 001	

Regnskapsskjema 1A viser kommunens generelle inntekter og utgifter, - og danner således rammen for hva som kan fordeles til tjenesteproduksjon. Forventning til disse størrelsene ved årsslutt vises i kolonnen «rapportert årsprognose 2018», og nest siste rad i denne kolonnen viser virksomhetenes rapporterte forbruksprognose. Som det fremgår av tabellen gir dette et samlet forventet merforbruk for 2018 på kr 16,3 mill. I det følgende kommenteres de endringene som påvirker kommunens rammebetingelser som helhet, mens kvartalsrapporten for øvrig vil fokusere mer rundt virksomhetenes drift.

I revidert Nasjonalbudsjett i mai ble det meldt om en forventet nedgang i skatteinntektene i siste halvdel av 2018. Kommunen hadde dessuten et skatteanslag noe over nasjonal prognose i budsjettet for 2018, og har i prognosene fra første og andre kvartal derfor operert med et prognostisert inntektsbortfall i utjevnet skatteinntekt på 1,7 mill kroner. I forslaget til Nasjonalbudsjett for 2019, som ble framlagt 8. oktober, forventer imidlertid regjeringen i stedet nå vekst i kommunesektorens skatteinntekter som er 2,4 mrd høyere enn lagt til grunn i revidert Nasjonalbudsjett for 2018 (Meld. ST. 1 (2018-2019), s 62). Oppdatert prognose for kommunens samlede skatt og rammetilskudd er på drøye 798,2 millioner, omtrent 4,2 millioner bedre enn gjeldende budsjett.

Utfakturering av alle kommunens 3 terminer for eiendomsskatt er ferdig, og prognosen er dermed så godt som endelig med et avvik fra budsjettet beløp på til sammen 2,48 mill kr. Dette skyldes i hovedsak for mye innkrevd eiendomsskatt på NTE Nett sine anlegg i perioden 2013-2017, som er tilbakebetalt i 2018 og har belastet årets regnskap med 2,34 mill kr.

I forbindelse med rapportering etter første tertial ble det gjort en budsjettjustering som følge av forventet renteoppgang i andre halvår på 1,5 mill kr. Som forventet ble styringsrenten oppjustert i siste rentemøte, men i denne omgang kun med 0,25 prosentpoeng. Anslagene framover er at renta fortsatt skal opp, men usikkerheten ligger i hvor fort denne renteøkningen kommer. Forsinkelser i planlagte investeringer, som omtalt i kommunestyresak 69/18 om budsjettjusteringer på investeringssiden, gjør også at kommunens låneopptak blir noe lavere i 2018 enn hva som lå til grunn for prognosen etter første tertial. Oppdatert renteprognose viser mulighet for besparelse på rentekostnader.

Kommunene har til nå hatt valgfrihet når det gjelder beregningsmetode for minsteavdrag, og Verdal kommune har hittil benyttet seg av den såkalte «regnearkmetoden», i likhet med svært mange andre kommuner. Fra 2020 bortfaller denne valgfriheten, og avdragsutgiftene skal da beregnes etter en forenklet modell. Dersom denne modellen var tatt i bruk i dag, ville det betydd økte avdragsutgifter med 4,8 mill kr for 2018. Fagkretser anbefaler at kommunene allerede nå starter omstillingsjobben med å innrette seg etter økte avdragsutgifter, noe som er bakgrunnen for at prognosen for avdragene økes med 1 mill kr, vel vitende om at dette bare utgjør første skritt på veien mot innfasing av ny beregningsmetode.

Disse forholdene trekker i begge veier, men netto sitter kommunen igjen med et handlingsrom som er omtrent 1,56 millioner romsligere enn budsjettet (Ref tabell 1A: «Til fordeling drift» , siste kolonne). Dette viser også en markant bedring fra hva som ble rapportert i forrige kvartal, noe som først og fremst skyldes en langt mer positiv prognose for skatteutjevning ved fremleggelsen av nytt Nasjonalbudsjett nå i oktober, enn hva som var signalisert i statens anslag i mai. Dette økte armslaget er imidlertid langt fra nok til å dekke det rapporterte merforbruket fra virksomhetene, så det er ingen tvil om at kommunen står ovenfor et krevende siste kvartal for å klare å styre virksomheten mot balanse.

2.1.2 Regnskapsskjema 1B

Grp. ansvar	Regnskapsskjema 1B - Drift	Regnskap pr 3. kvartal 2018	Regnskap pr 3. kvartal 2017	Budsjett inkl. endring 2018	Forbruk % av budsjett	Regnskap 2017	Rapportert årsprognose 2018	Årsavvik Budsjett og prognose
110	Rådmann	23 592 602	16 876 955	41 242 827	57,20	26 888 897	41 242 827	0
180	Fellesområder	6 403 884	2 542 299	6 251 701	102,43	465 547	4 551 701	-1 700 000
	Fellesområder Totalt	29 996 486	19 419 254	47 494 528		27 354 444	45 794 528	-1 700 000
126	Oppvekst felles	94 445 475	89 082 318	124 934 480	75,60	113 918 795	124 934 480	0
127	Skole / SFO	142 643 909	137 191 370	194 271 952	73,42	191 103 428	199 547 952	5 276 000
128	Barnehage	-5 775 237	-3 824 588	809 696	-713,26	197 148	809 696	0
130	Ressurssenter oppvekst	30 464 525	29 120 508	51 323 873	59,36	47 591 512	51 323 873	0
	Oppvekst Totalt	261 778 672	251 569 608	371 340 001		352 810 883	376 616 001	5 276 000
135	NAV Sosial- og flyktningetjenesten	16 053 938	16 516 909	22 173 978	72,40	22 809 551	24 108 978	1 935 000
150	Hjemmetjenesten	63 231 966	57 524 190	82 065 351	77,05	79 885 625	84 296 351	2 231 000
153	Institusjonstjenesten	68 543 602	64 842 533	91 279 704	75,09	87 854 515	92 721 704	1 442 000
156	Bo- og dagtilbudstjenesten	64 882 745	61 156 282	86 774 599	74,77	83 776 779	87 066 599	292 000
	Velferd Totalt	212 712 251	200 039 914	282 293 632		274 326 470	288 193 632	5 900 000
125	Kultur- og fritidstjenesten	12 040 853	18 468 806	20 877 724	57,67	20 401 680	20 877 724	0
140	Landbruk, miljø og arealforvaltning	4 070 503	0	6 230 090	65,34	-57 053	6 910 090	680 000
141	Teknisk drift	17 335 128	17 218 388	36 172 058	47,92	35 827 970	39 622 058	3 450 000
145	Integrering og mangfold	381 830	-789 164	-931 122	-41,01	-2 049 732	-397 122	534 000
	Næring og samfunnsutvikling Totalt	33 828 314	34 898 030	62 348 750		54 122 865	67 012 750	4 664 000
170	IKS, Regnskap, innfordring og lønn	1 954 460	0	4 616 185	42,34	4 876	4 616 185	0
171	IKS, Geodata og oppmåling	427 622	0	44 405	963,00	7 014	562 405	518 000
195	§27-samarbeid Levanger (IKT, Kemner, innkjøp)	9 531 920	0	11 450 800	83,24	0	13 243 800	1 793 000
196	Brann og feiervesen, samarbeid med Levanger	6 483 748	0	8 759 700	74,02	0	10 159 700	1 400 000
199	Kommunens andel til ISK	0	29 223 128	0	0,00	38 117 032	0	0
850	Finanstransaksjoner	-11 264 744	-10 361 253	-15 020 000	75,00	-14 331 285	-15 020 000	0
	Øvrig Totalt	7 133 006	18 861 875	9 851 090		23 797 637	13 562 090	3 711 000
	Totalsum	545 448 729	524 788 681	773 328 000		732 412 299	791 179 001	17 851 001

Virksomhetenes samlede prognoserte merforbruk pr september er 17,85 mill. Sammenlignet med status 2. kvartal viser prognosert merforbruk både en økning en videreføring av merforbruket. Effekter av rammereduksjoner satt i drift i år, siste på 5 mill i august, lar vente på seg. Det tar tid før det blir synlig resultat av aktivitetsreduksjon og iverksatte tiltak, og dette kan være noe av årsaken til at årsprognose ikke viser bedring sammenholdt med prognose basert på halvårsresultat. Virksomhetsledere har ved denne rapporteringen hatt meget kort tid på å gjennomgå prognosemodell, samt at høstferien kom litt ubeleilig, så prognose kan være preget noe av hastverk og er ikke gjennomgått så grundig som en skulle ønsket.

Fokus i prognosearbeidet har vært å få fram kjente utgifter og inntekter fram i tid og dermed få en mest mulig realistisk prognose. Erfaring fra tidligere år der mye retter seg opp i løpet av de siste driftsmånedene er i prognose allerede hentet ut. Dette er det viktig å ta med i videre vurderinger. Gjenværende 2-3 mnd vil kreve sterkt engasjement og påtrykk for å holde kostnadene på et budsjettmessig rett nivå.

Som ved tidligere rapporteringer er det verdt å merke seg at ingen virksomheter presenteres med mindreforbruk i tabellen over. Så lenge det ikke er aktivitet som er bortfalt, eller andre faktorer som har endret seg vesentlig fra de forutsetningene som var lagt til grunn i budsjettet, kan man ikke med sikkerhet forvente mindreforbruk på nåværende tidspunkt. En forsiktig tilnærming er derfor at virksomhetene vil forbruke de midlene de er bevilget. Som følge av dette forsiktighetsprinsippet i prognosearbeidet er virksomheter med målt mindreforbruk satt til budsjettbalanse. Når årsoppgjøret foreligger vil det foreligge

et endelig svar på om det er virksomheter som har klart å oppnå et mindreforbruk (overskudd). Slik tallene nå foreligger vil det kunne ha avgjørende betydning for kommunens totale resultat at noen virksomheter klarer å levere et mindreforbruk, samtidig som at virksomheter med varslet budsjettoverskridelser klarer å tilpasse drift til budsjett i siste halvår.

Nærmere om de største regnskapslinjene innenfor virksomhetsområdene:

Lønnsutgifter – netto inkl sykelønnsrefusjoner mv

Netto lønnskostnader (lønn inkl sykelønns- og svangerskapsrefusjon)	Regnskap pr 3. kvartal 2018	Regnskap pr 3. kvartal 2017	Årsprognose 2018	Budsjett 2018	Årsavvik 2018
Rådmann	18 492 760	8 111 399	26 945 189	28 707 258	-1 762 069
Fellesområder	1 271 556	464 111	-2 096 063	1 877 975	-3 974 038
Fellesområder totalt	19 764 316	8 575 510	24 849 126	30 585 233	-5 736 107
Oppvekst felles	6 712 379	3 008 680	9 685 244	12 419 432	-2 734 188
Skole / SFO	149 885 462	143 252 967	207 245 915	197 041 384	10 204 531
Barnehage	55 700 754	51 508 383	76 589 810	76 779 711	-189 901
Ressurscenter oppvekst	28 600 104	27 938 991	39 555 656	42 578 338	-3 022 682
Oppvekst totalt	240 898 699	225 709 021	333 076 625	328 818 865	4 257 760
NAV Sosial- og flyktningetjenesten	7 197 831	6 640 469	10 115 845	10 231 367	-115 522
Hjemmetjenesten	62 039 846	57 814 006	83 674 825	79 010 692	4 664 133
Institusjonstjenesten	62 297 286	61 607 211	84 296 230	82 844 220	1 452 010
Bo- og dagtilbudstjenesten	87 146 279	81 355 198	117 589 183	114 991 483	2 597 700
Velferd totalt	218 681 242	207 416 884	295 676 083	287 077 762	8 598 321
Kulturturtjenesten	7 161 644	7 774 645	9 879 076	9 920 160	-41 084
Landbruk, miljø og arealforvaltning	5 649 354	0	7 967 431	8 687 937	-720 506
Teknisk drift	26 257 224	24 974 426	34 905 788	39 141 036	-4 235 248
Integrering og mangfold	21 400 009	21 749 987	28 840 403	26 112 449	2 727 954
Næring og samfunnsutvikling totalt	60 468 231	54 499 058	81 592 698	83 861 582	-2 268 884
IKS, Regnskap, innfordring og lønn	6 839 812	0	9 618 728	10 448 722	-829 994
IKS, Geodata og oppmåling	2 685 276	0	3 926 838	3 092 757	834 081
Innherred kommunesamarbeid, Verdal	9 525 088	0	13 545 565	13 541 479	4 086
Totalt	549 337 576	496 200 473	748 740 098	743 884 920	4 855 178

Sammenlignet med kvartalsrapporteringen etter 2. kvartal, har samlet prognose for netto lønnsutgifter økt med omlag 10 millioner. Størsteparten av endringen skyldes at effekten av hovedtariffoppgjøret kap 4 ble lest inn i lønnsystem og i virksomhetenes budsjetter fom juli. I forbindelse med siste kvartalsrapport ble det også foretatt et budsjettnedtrekk på til sammen 5 millioner, som en del av virksomhetene tok mot lønnsbudsjettet. Budsjettet, og dermed også prognose for regnskapet, har således endret seg en del fra siste rapportering, men man kan likevel si noe om utviklingen ved å sammenligne rapportert forventning om årsavvik. Utviklingen i totale lønnsutgifter i kommunen samlet sett, viser et avvik mellom årsbudsjett og årsprognose på om lag 4,9 millioner i merforbruk, inkl refusjoner for sykepenger og foreldrepenger. Ved

siste rapportering var signalene at lønnsområdet var under kontroll, med et forventet mindreforbruk på 1,3 millioner, men med en usikkerhet rundt vikarbruk ifbm ferieavvikling mv. Tallene over viser altså en forverring fra siste rapport med over 6 millioner.

Tabellen over viser at det er store variasjoner mellom virksomhetene, og de fleste av virksomhetene som «sparer» på lønnsutgifter har gjerne merforbruk innenfor innkjøp for å kompensere for vanskeligheter med å rekruttere kvalifisert personell mv.

De store merforbrukene ligger innenfor skole, helse og integrering og mangfold. Siste rapport kommenterte at skole erfaringsmessig har et noe lavere forbruk på høsten enn på våren. Dette ser imidlertid ikke ut til å være tilfelle i år. Ytterligere kommentarer til avvik er gitt i virksomhetenes egen rapportering i kapittel 2.2.

Gruppering av lønnskostnadene:

Netto lønnskostnader	Regnskap pr 3. kvartal 2018	Årsprognose 2018	Budsjett 2018	Årsavvik 2018
Fastlønn mv	360 742 254	498 655 184	488 359 864	10 295 320
Tillegg	20 431 406	26 317 729	25 271 188	1 046 541
Overtid	4 167 138	5 275 253	3 589 626	1 685 627
Andre godtgjørelser	3 489 852	5 161 516	4 608 827	552 689
Vikar / ekstrahjelp	19 587 440	24 995 636	18 505 185	6 490 451
Vikar sykdom/foreldreperm	19 560 358	25 417 315	18 215 321	7 201 994
Refusjon sykdom/sv.skap	-21 864 366	-27 632 750	-15 136 504	-12 496 246
Kollektiv ulykkes-/gruppelivsforsikring	979 101	600 000	617 000	-17 000
Avlastning, fosterheim, støttekontakt mv	8 297 739	11 216 645	12 740 000	-1 523 355
Stønader	8 748 676	11 664 409	11 638 677	25 732
Pensjon	58 667 945	75 388 424	82 830 978	-7 442 554
Arbeidsgiveravgift	66 527 033	91 680 737	92 644 758	-964 021
Totalsum	549 334 576	748 740 098	743 884 920	4 855 178

Forbruket av fastlønn er estimert å være hele 10,3 mill kr høyere enn budsjettet. Merforbruk på fastlønn så vi også i siste rapportering, men da med kun halvparten av dette beløpet. Årsavviket styrker antakelsen fra sist om at det kan se ut som at kommunen har flere årsverk enn budsjettpremisset tillater. Dette gir grunn til bekymring, og er en utfordring vi tar med oss inn i en allerede krevende økonomiplanperiode der det må ryddes plass for økte renter og avdrag. Det er skole og hjemmetjenesten som også har de største merforbrukene på fastlønn. Vikarbruken er også betydelig høyere enn budsjettet. Samlet viser de estimerte årsavvikene for fastlønn, tillegg, overtid, vikarbruk mv et merforbruk på om lag 27 millioner. Refusjon av sykepengene og foreldrepenger overstiger imidlertid kostnaden for vikar ved sykdom/foreldrepermisjon, noe som viser at virksomhetene allerede er restriktive på inntak av vikar ved fravær, og refusjonene bidrar dermed også til å dekke inn noe av merforbruket på øvrige poster. Nullstilling av avsetning av kommunens andel i ansattes pensjonsordning mot faktisk premiebetaling er også innregnet i prognosen, og viser et samlet mindreforbruk for pensjon.

Innkjøpsposter

Kjøp av varer og tjenester	Regnskap pr 3. kvartal 2018	Regnskap pr 3. kvartal 2017	Årsprognose 2018	Budsjett 2018	Årsavvik 2018
Rådmann	5 402 684	4 653 008	9 726 001	8 995 217	730 784
Fellesområder	5 311 664	3 893 456	6 459 943	5 567 025	892 918
Fellesområder totalt	10 714 348	8 546 464	16 185 943	14 562 242	1 623 701
Oppvekst felles	37 836 018	39 600 677	46 269 386	47 970 629	-1 701 243
Skole / SFO	14 568 562	14 541 265	24 419 023	22 047 126	2 371 897
Barnehage	4 658 309	4 601 791	7 223 054	7 049 448	173 606
Ressurscenter oppvekst	7 669 911	7 871 403	15 849 601	12 715 537	3 134 064
Oppvekst totalt	64 732 800	66 615 136	93 761 064	89 782 740	3 978 324
NAV Sosial- og flyktningetjenesten	1 707 477	1 287 988	2 507 729	1 859 612	648 117
Hjemmetjenesten	5 361 664	5 404 069	7 311 856	7 180 142	131 714
Institusjonstjenesten	20 993 240	18 105 546	27 516 947	25 811 484	1 705 463
Bo- og dagtilbudstjenesten	6 975 685	5 907 748	8 999 784	9 127 120	-127 336
Velferd totalt	35 038 066	30 705 351	46 336 317	43 978 358	2 357 959
Kulturturtjenesten	2 480 771	2 882 915	4 000 480	3 566 397	434 083
Landbruk, miljø og arealforvaltning	1 324 434	0	1 408 885	391 032	1 017 853
Teknisk drift	44 457 198	46 084 202	63 048 600	57 788 365	5 260 235
Integrering og mangfold	4 672 481	6 404 657	5 863 851	5 585 416	278 435
Næring og samfunnsutvikling totalt	52 934 884	55 371 774	74 321 817	67 331 210	6 990 607
IKS, Regnskap, innfordring og lønn	819 546	0	1 575 366	1 653 562	-78 196
IKS, Geodata og oppmåling	395 372	0	515 203	241 548	273 655
Innherred kommunesamarbeid, Verdal	1 214 918	0	2 090 570	1 895 110	195 460
Totalt	164 635 016	161 238 725	232 695 711	217 549 660	15 146 051

Årsprognosen gir et estimert merforbruk på 15,1 mill for innkjøpsposter.

Som omtalt i forrige kvartalsrapportering, må merforbruket for enkelte virksomhetsområder settes i sammenheng med mindreforbruk på andre utgiftsposter, noe som f.eks gjelder for Ressurscenter Oppvekst. De 1,7 mill i mindreforbruk i virksomhetsområdet Oppvekst felles knytter seg primært til lavere tilskudd til private barnehager enn opprinnelig budsjettert med. Dette igjen skyldes at det er færre barn enn opprinnelig forventet i private barnehager, men flere i kommunale, og utgiftene vil dermed gå omtrent i balanse for kommunens del.

Det estimerte årsavviket på innkjøpsposter i teknisk drift på 5,3 mill er fordelt både på kommunens egen virksomhet, altså kommunale bygg og veier, og på selvkostområdene vann og avløp. Innenfor kommunale bygg og veier er aktiviteten preget av en del sesongvariasjon, samtidig som at mindreforbruk på lønnsområdet vil bidra til at virksomhetene er forventet å avslutte året innenfor totalrammene. For selvkost vises det til egen omtale.

For øvrig vises det til kommentarer fra virksomhetene i rapportens kapittel 2.2.

Spesielt om selvkostområdene; vann, avløp og byggesak

Kommunen har pr i dag tre kommunale tjenesteområder som skal driftes til full selvkost; vann, avløp og byggesak. Selvkost innebærer at tjenestene fullt ut skal være finansiert av gebyrer som innkreves fra tjenestemottakerne. Det finnes egne retningslinjer for hvordan selvkost for kommunale betalingstjenester skal beregnes, og i disse ligger også at overskudd og underskudd fra selvkostområder skal avsettes til / motregnes mot selvkostfond, men bare i den utstrekning at det finnes midler på fondet. Man kan med andre ord ikke operere med negative fond i balansen, men et fremførbart underskudd (underskuddet man sitter igjen med etter at fondet er tømt) kan likevel avregnes mot fremtidige overskudd.

I flere år har kommunen hatt til dels store selvkostfond, spesielt innen vann og avløp, og gebyrer er derfor i stor grad holdt uendret gjennom flere år med hensikt om å styre selvkostområdene mot underskudd og dermed avregning mot fond. I år er kommunen imidlertid i den situasjonen at fondene tømmes helt. På grunn av bestemmelsen om at man ikke kan balanseføre selvkostfond med negativ saldo, vil årets fremførbare underskudd inngå i kommunens samlede regnskapsmessige mer-/mindreforbruk. Samlet for de tre selvkostområdene utgjør dette et forventet merforbruk på 3,7-4 millioner kroner i 2018. Årsakene til merforbruket er en betydelig inntektssvikt innenfor alle tre selvkostområder, og også høyere kostnader innenfor vann og avløp enn forutsatt i budsjettet.

Kommunen går altså ut av 2018 med betydelige fremførbare underskudd innenfor selvkostområder, og må derfor forvente gebyrøkninger i de kommende årene.

2.2 Rapportering fra virksomhetene (oppsummert)

I det følgende er virksomhetenes egne kommentarer oppsummert. I tillegg er avvik mellom årsbudsjett og årsprognose illustrert med et trafikklys for hvert virksomhetsområde. Grønt lys viser at virksomheten melder balanse (eller mindreforbruk), gult lys er merforbruk opp mot 0,5 millioner, og rødt lys er forventet merforbruk over 0,5 millioner.

2.2.1 Oppvekst

Oppvekstområdet består av virksomhetsområdene Oppvekst felles, Skole / SFO, Barnehager og Ressurssenter oppvekst.

Oppvekst felles

Aktiviteter rettet mot barn og ungdom er samlet under kommunalsjef oppvekst, i virksomhetsområdet oppvekst felles. Ressurser er med det overført fra virksomhetsområdene

Skole/SFO, Ressurssenter oppvekst og fra Kulturtjenesten. SLT koordinator i 50% er knyttet til det nye området. Organisasjonsendringen ble foretatt med virkning fra januar 2018. Aktiviteten finansieres med eksisterende budsjettmidler, SLT midler, LOS midler, tilskudd fra Kriminalitetsforebyggende kompetansesenter og bruk av disposisjonsfond i 2018.

Ansvarsområder for barn og ungdomsarbeid forventes å gå i balanse og Barnehagemyndigheten rapporterer om tilsvarende budsjettbalanse ved årets slutt.

Prognosen for virksomhetsområdet viser et merforbruk på til sammen 5,28 millioner.

Innstrammingene som er gjort i budsjettene gjennom året har vært krevende for Skole/SFO, og man har ikke lyktes med å finne og iverksette tiltak som fullt ut bringer årsresultatet i balanse. Alle enheter er sårbare for endringer i driften på grunn av utenforliggende årsaker, altså forhold som påvirker driftsnivået som den enkelte skole ikke har styring på selv. Eksempler på slike forhold er til- og fraflytting av elever i budsjettåret og nye tilrådinger om spesialundervisning / andre tiltak om må settes inn for å drive forsvarlig pedagogisk. Stramme rammer medfører at ingen enheter har rom i sin økonomi til å håndtere de økonomiske belastningene som følger av uforutsette hendelser. Merforbruket som estimeres pr årsslutt knytter seg primært til lønnskostnader. På grunn av at rapporteringen denne gang kom på et ugunstig tidspunkt mtp høstferieavvikling har vi ikke fått til den ønskede kvalitetssikringen av prognosen, og den må derfor sies å være noe usikker.

Kommunale barnehager

Økonomiske rapporter og beregninger for kommunale barnehager, ansvar 1280, viser et positivt avvik pr. 30.09.18. Det anslås en samlet balanse mellom budsjett og regnskap pr.

31.12.18.

Økonomiske kalkyler av første tertial viste et overforbruk. Endring i volum og økonomisk tilskudd og refusjoner foregår ikke alltid synkront. Økonomiske kalkyler for andre tertial viste et overskudd.

Økonomiske kalkyler for tredje kvartal viser også et overskudd.

Kommunale barnehager har løpende opptak. Økt antall barn krever økt bemanning, og medfører kostnader. Dette finansieres ved kommunalt tilskudd og foreldrebetaling.

Noen årsaker til overskudd:

- Økt krav til pedagognorm fra 01.08.18 er innfaset i ulikt tempo i de kommunale barnehager.

Antall pedagoger vil være i endring for å oppfylle krav gitt i forskrift:

I forskrift 22. juni 2017 nr. 1049 om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager skal § 1 lyde:

§ 1. Norm for pedagogisk bemanning

Barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk bemanning. Barnehagen skal ha minst én pedagogisk leder per syv barn under tre år og én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Ett barn til utløser krav om en ny fulltidsstilling som pedagogisk leder. Barn regnes for å være over tre år fra og med august det året de fyller tre år.

- Bemanningsnorm for barnehager er budsjettet, men norm er tolket noe feil. Det er rom for korrigerende av dette innenfor gjeldende budsjett. Det vil være gjennomført i løpet av fjerde kvartal.

Lov om barnehager § 18. Grunnbemanning

Bemanningen må være tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet.

Barnehagen skal minst ha én ansatt per tre barn når barna er under tre år og én ansatt per seks barn når barna er over tre år. Barn skal regnes for å være over tre år fra og med august det året de fyller tre år.

- Styreere er svært lojale i forhold til vedtatte budsjett. De avventer ofte innkjøp av utstyr m.m. til slutten av året for å se at budsjetttramme er tilstrekkelig. Uforutsette ting kan medføre kostnader de ikke har beregnet.
- Store deler av kompetansemidler avsatt til implementering av Rammeplan for barnehager er ikke brukt. Midlene ble budsjettet for å dekke den kommunale andel for arbeid i regionale nettverk i regi av Fylkesmannen, og for barnehagebasert kompetanseheving slik disse ordningene tilråder. Regionale nettverk er ennå ikke etablert.
- Ved fravær vurderes i hvert enkelt tilfelle om det er behov for vikar.

Utfordringer vi kjenner til for tredje kvartal som vår finansieringsordning ikke tar høyde for:

- Økt administrasjonsressurs ved Vinne barnehage som følge av økt barnetall. Det ser ut til at budsjett og regnskap ved enheten likevel vil gå i balanse.
- Høyere bemanningsnorm enn budsjettet ved Ness barnehage. Det har som følge av endring i skolestruktur vært mange som søker barna til Vinne krets. For å opprettholde kvalitet på tilbudet for de som er igjen i Ness, må vi ha en noe høyere bemanning enn vår norm tilsier.

Eventuelt merforbruk ved Ness barnehage og andre utfordringer vil dekkes opp av et mindreforbruk totalt.

Ressurssenter oppvekst - barneverntjenesten

Ressurssenter Oppvekst består av PPT, Barnevern og Helsestasjon. Prognosen på nåværende tidspunkt viser at ressurssenter oppvekst fremdeles styrer mot å holde budsjett ved årets utgang. Kommunen har mottatt flere henvendelser vedr erstatninger og spørsmål om å få tilgang til mappene sine. Dette er drøftet med kommuneadvokatene og videre arbeid er i nært samarbeid med dem.

2.2.2 Velferd

Velferdssektoren omfatter virksomhetsområdene NAV, Hjemmetjenesten, Bo- og dagtilbudstjenesten og Institusjonstjenesten.

NAV

Tjenesten sett under et kan få et overforbruk i forhold til budsjett på ca. 1,9 mill kr. Vesentlige årsaker til merforbruk er knyttet til sosialboliger. Her vil tjenesten sannsynligvis komme ut med et overforbruk på ca. 1,1 mill. Dette skyldes reparasjoner og tomgangsleier for boliger tilhørende Verdal boligselskap AS som kommunen har forpliktet seg til å betale i henhold til en egen avtale og langvarige leiekontrakter. Dette er noe som tjenesten ikke har noen mulighet til å påvirke. Ansvar er regulert i en avtale mellom Verdal Boligselskap AS og Verdal kommune inngått i 2004, der Verdal kommune gir garanti på dekning av reparasjoner utover vanlig elde/slitasje og tomgangsleie for boliger eid av Verdal Boligselskap AS.

Ytelse til livsopphold ligger an til et overforbruk på ca. 1,1 mill. mot justert budsjett (budsjett ble redusert med kr. 500 000 ved budsjettrevisjon juni 2018). Det er flere årsaker til dette. Bl.a. begynner vi nå å merke økt pågang om ytelser fra personer som tidligere har hatt statlige ytelser som arbeidsavklaringspenger. Regelverket for arbeidsavklaringspenger ble innstrammet fra 01.01.18. Videre har vi en «inntektssvikt» på forventede refusjoner fra staten der vi har forskuttet livsoppholdsytelser i påvente av søknader om f.eks. uføretrygd. Kriteriene for å få uføretrygd er også strammet inn.

Regulering av tildeling av integreringstilskudd i høst har medført at forventet tilskudd fra Integrering og mangfold ble redusert med kr. 500 000. Det har ikke vært mulig å tilpasse utgiftene på dette området til tapet av tilskudd.

Det er foretatt innsparing på utgifter til ansatte og annen drift i omfang 800.000 kr.

Hjemmetjenesten

Prognose for Hjemmetjenesten viser et merforbruk på 2,23 mill kr. Dette er en svak økning sammenlignet med prognose rapportert i juni. De største merforbrukene er knyttet til økte brukerbehov blant innbyggere i sentrumsområdet og merforbruket lønnsområdet viser et betydelig merforbruk. Hjemmetjenesten jobber med å få plass de tiltak som samordning av praktisk bistand, vedtaksgjennomgang for vurdering om egenandelstjeneste, egenandel på gruppetilbud fysisk behandling og vakanser. I tillegg kommer kompetansetilskudd fylkesmannen, men disse tiltakene vil imidlertid ikke være tilstrekkelig for å dekke opp det estimerte merforbruket, og det jobbes derfor videre med tiltak.

Institusjonstjenesten

Prognosen for institusjonstjenesten viser et merforbruk på 1,44 millioner kroner. Beløpet skriver seg fra flere forhold;

- Utskrivningsklare pasienter som blir liggende på Sykehuset Levanger. Usikker prognose ved årets slutt, men det er grunn til å tro en økning på ca kr 400 000 resten av året. Det er tett dialog mellom forvaltningskontorer og resten av tjenestene. Stort trykk i organisasjonen for å finne forsvarlige tilbud til de som er meldt utskrivningsklare.
- Merforbruk på vikarposter både på Verdal Bo- og Helsetun og Ørmelen Bo- og Helsetun.
- Verdal Bo- og Helsetun, 1.etg har hatt mye bruk av overtid i sommer, høyt fravær og avdelingen var rammet hardt av NORO-virus i vår. I tillegg kommer svikt i brukerbetaling ifht budsjett.
- Verdal Bo- og Helsetun, 2. etg har merinntekter på brukerbetaling ifht budsjett, og dette bidrar positivt i det totale merforbruket i institusjonstjenesten. Brukerbetalinger er vanskelig å forutse og budsjettere da grunnlag for betaling varierende med brukernes personlige økonomi.
- Ekstra regning fra IKS til dekning overforbruk 2016. Som omtalt i siste kvartalsrapport har en vært nødt til å leie lege fra vikarbyrå til å dekke ledig fastlegehjemmel fra 1. september. Merutgiftene med dette er ikke kjent, men er estimert til ca 400 000.

Generelle tiltak som er iverksatt for hele Institusjonstjenesten er at man vurderer hver ledighet i stilling i forhold til hva som er helt nødvendig å erstatte. Bruk av overtid vurderes strengt og det arbeides systematisk for et lavere sykefravær. Mange fellestiltak er iverksatt tidligere år hvor lederne løpende vurderer behovet for innleie ved fravær og en er avhengig av at alle avdelingen opprettholder trykket på nødvendige prioriteringer for å videreføre innsparinger. I de avdelinger som har underforbruk er en helt avhengig av at dette opprettholdes og helst økes utover året. Det betyr at iverksatte tiltak i disse avdelingene må opprettholdes og ledelsesfokus på fortsatt endringstrykk.

Bo og dagtilbudstjenesten

Virksomhetsområdet Bo- og dagtilbudstjenesten (BODA) beregnes til å ha et merforbruk på ca kr 300' fra budsjetttramme. Dette er en forbedring sammenlignet med prognose rapportert pr juni. Merforbruket ligger primært på lønnsområdet, spesielt vikarutgifter og overtid. Strengere bruk av tilretteleggingstilskudd i NAV gir avvik mot forventet budsjettert tilskudd og krever tiltak som omplassering og redusert aktivitet.

Mange fellestiltak er allerede iverksatt, og med styrket fokus fra august. Bevisst ledelse i alle prosesser og beslutninger er vesentlig. Usikkerheten består i årsvirkning på tiltakene. Flere avdelinger har mindreforbruk og en er helt avhengig av at dette opprettholdes og helst økes utover året. Dette er ekstra utfordrende når en vet at to av bofellesskapene har fått nye brukere med til dels omfattende bistandsbehov, og at det er en økning i utfordringer og udekkede behov i rustjenesten. Prognose for 31.12.18 er avhengig av at det iverksettes tiltak for å redusere bruk av innleie ved fravær og at bruk av overtid reduseres i avdelinger med merforbruk.

Bruk av velferdsteknologi forventes å kunne gi målbare effekter. Digitalt tilsyn på natt vil frigjøre ressurser ved at nattvakt kan bistå bruker med endret behov og samtidig, ved hjelp av teknologien, ha tilsyn med en annen bruker. Avvik fra bemanningsplan vil da lukkes. Type teknologi sett opp mot brukerbehov er utredet, og det er konkludert vedr bruk/nytte. Forventet at det skal tas i bruk innen kort tid og over tid kunne gi utslag i reduserte lønnsutgifter.

2.2.3 Næring og samfunnsutvikling

Næring og samfunnsutvikling består av områdene Kulturtjeneste, Teknisk drift, Landbruk, miljø og arealforvaltning og Integrering og mangfold.

Kulturtjenesten

Kulturtjenesten forventes å være innenfor tildelt budsjett ved årets slutt. Den største usikkerheten er refusjonen til fylkeskommunen angående Verdalshallen. Utgiften der er bundet i forhold til samarbeidsavtale og varierer noe fra år til år. Ikke noe ekstraordinært som tilsier at virksomhetsområdet ikke skal være i balanse ved årets slutt.

Teknisk drift

Prognosen for teknisk drift viser et estimert merforbruk på 3,45 millioner. Merforbruket knytter seg til selvkostområdene for vann og avløp som er særskilt omtalt tidligere i rapporten (kap 2.1.2). Det forventes videre et merforbruk av innkjøpsposter til vedlikeholdsutgifter innen kommunale bygg. Teknisk drift har vært preget av en del sykefravær og vakanser i år, og har derfor et mindreforbruk av lønn. Utgifter til kommunale veier ser også ut til å vise et mindreforbruk ved årets slutt, så fremt det ikke oppstår noen uforutsette hendelser. Samlet forventes virksomheten i teknisk drift å gå i balanse, med unntak av selvkostområdene vann og avløp hvor underskudd må framføres til avregning mot fremtidige overskudd.

Integrering og mangfold

Årsprognosen for Integrering og Mangfold viser på nåværende tidspunkt et merforbruk på 0,5 millioner, men det arbeides fortsatt med ytterligere tiltak for å gå i balanse ved årsslutt. Møllegata voksenopplæring har fortsatt et større overforbruk på lønn. Dette skyldes i store trekk feil budsjettering og manglende budsjettering av personell som underviser på Verdal videregående skole. Det er iverksatt tiltak som redusert vikarforbruk, vakant lærerstilling og midlertidig ansettelse. Det vises for øvrig til siste kvartalsrapport for ytterligere kommentarer.

Redusert bosetting som følge av færre asylsøkere til Norge får følger for Integrering og Mangfold sine inntekter og aktiviteter, men også for kommunen for øvrig, som dermed forventes å ha lavere merutgifter til flyktningearbeid. Overføringer til andre virksomhetsområder er derfor i løpet av 3. kvartal redusert med ca 1,3 millioner målt mot opprinnelig plan i 2018.

Landbruk, miljø og arealforvaltning

Det har i hele år vært klart at det ikke er bevilget midler til håndtering av eiendomsskatt, noe som utgjør en merutgift i omfang 0,6 mill kr. Innenfor selvkostområdet byggesak viser prognosen for gebyrinntekter en forventet inntektssvikt på omtrent 1,1 million kroner ifht budsjettert nivå, noe som skyldes at det har vært få eller ingen større prosjekter til byggesaksbehandling i kommunen i år. Virksomheten har i store deler av året også drevet med lavere bemanning enn planlagt, noe som er med på å redusere underskuddet. Etter avregning mot selvkostfondet ved årsslutt forventes et underskudd innenfor byggesak på omtrent 0,35 mill kr, som fremføres mot fremtidige overskudd, ref også egen omtale av selvkostområdene i kvartalsrapportens kap 2.1. Virksomhetene Landbruk, miljø og arealforvaltning, samt Plan forventes å være i balanse ved utgangen av året. Total for virksomhetsområdet gir dette et merforbruk på kr 680'.

2.2.4 Rådmannens fellesområde og Stab, utvikling og virksomhetsstøtte

Rådmann

Rådmannsområdet består av underinndelingene Rådmannens fellesområde, Økonomi, Personal/HMS, Arkiv, informasjon og service, Utviklingsstøtte og Kirker mv.

Virksomhetsområdet har mindreforbruk av lønnsmidler som følge av stillinger som er holdt vakante deler

av året. Personalsjef er på plass fra oktober, mens utlysning av stilling som digitaliseringsrådgiver er skjøvet ut i 2019. Manglende budsjett for overføringer til andre trossamfunn enn Den norske kirke gir et merforbruk i overføringer med ca 250'. Samlet er det forventet at virksomhetsområdet vil avslutte året innenfor budsjettrammen.

Fellesområder

Årsprognosen for fellesområdet viser foreløpig et mindreforbruk på 1,7 millioner. I dette ligger flere forhold, og det kan nevnes ca 0,8 millioner i utgift til personforsikringer som ikke ble belastet riktig i 2017-regnskapet, og som dermed må tas i år. Videre viser anslaget for årets totale lønnsoppgjør at det er avsatt ca 0,7 millioner for lite i årets budsjett. Egne beregninger, samt signaler fra KLP tyder imidlertid på at kommunen etter all sannsynlighet vil få en årsavregning på årets pensjon som slår positivt ut. Det er avsatt mer til pensjon enn sum av innbetalte premier. Foreløpige beregninger viser en meravsetning pensjonskostnad på 2,7 mill. Sikker beregning vil først være mulig å gjennomføre ved årets slutt og endelig aktuarberegning fra pensjonsselskapene er mottatt. Pensjonskostnader påvirkes av mange faktorer og vil derfor ha mye usikkerhet i seg. I rapportert prognose for fellesområdet har vi likevel valgt å ta inn denne beregningen og samlet effekt av kjente poster gir da et mindreforbruk i omfang 1,7 mill. Inntektsføring eller utgiftsføring av premieavvik blir kjent på nyåret 2019. KLP har gitt signaler om at det blir inntektsføring.

2.2.5 Innherred kommunesamarbeid

Regnskap, innføring og lønn

Prognose viser et mindreforbruk i underkant av 480'. Mindreforbruket er primært knyttet til lønn, noe som skyldes at en stilling har stått vakant fram til august og at virksomheten har mottatt mye sykelønnsrefusjon. Kurspotten er ikke rørt ennå, men det vil bli en kompetanseheving i løpet av høsten 2018, da spesielt med tanke på kommunalt regnskapssystem, pensjon og merverdiavgift. Det ser ut til at virksomheten skal klare å få inn gebyrinntekter tilsvarende budsjett. Når det gjelder innføringsomkostninger er det alltid et etterslep men det anslås at også denne regnskapsarten vil ende tilsvarende budsjett ved årets slutt. Det forventes at virksomheten skal kunne holde seg godt innenfor tildelt budsjettramme ved utgangen av 2018.

Geodata og oppmåling

I følge årsprognosen blir netto kostnad for samarbeidet kr. 1.317.000 mot opprinnelig budsjett på kr. 30.200. Fordelt på innbyggertall pr 1.1.2017 blir kostnaden pr kommune denne:

Verdal:	563 000
Levanger:	754 000

Merforbruket skyldes følgende forhold:

- I opprinnelig budsjett manglet det budsjettmidler for en stilling, ca kr. 840.000. Manglende registrert ansiennitetsdato på en ansatt i lønssystem har i tillegg medført en etterbetaling på ca 100.000
- I forbindelse med regionreformen fikk alle kommunene i Trøndelag nye kommunenr. Dette medførte at det måtte gjøres omfattende endring i geodataløsningen som medførte en utgift på kr 150.000.
- Kostnader i forbindelse med automatisering av meglerhenvendelser er ikke tatt med i budsjettet. Automatiseringen ble gjort i forbindelse med at en stilling i gamle ISK-enhet samfunnsutvikling ble tatt bort, og deler av arbeidsoppgavene ble overført til Geodata og oppmåling. Kostnad ca kr. 85.000.
- Mindre gebyrinntekt enn budsjettet, ca kr 300.000. Samarbeidet har imidlertid kr. 150.000 i merinntekt på samarbeidsavtalen med enhetene Landbruk, miljø, arealforvaltning i Verdal kommune og Arealforvaltning i Levanger kommune. Generelt stramt budsjett hvor det f.eks. ikke er tatt fullstendig høyde for at vi har en leasingavtale på bil og at vi har en god del kostbart teknisk utstyr (GPS/landmålerutstyr) som krever vedlikehold og jevnlig utskiftning.

Kemner - IKT - Innkjøp – Kommuneadvokater (driftes under Levanger kommune)

Det må forventes at enheten går med underskudd totalt som følge av overskridelse av budsjett på IKT, samt nyansettelse av advokat. Overskridelsene på IKT skyldes manglende oppjusteringer av budsjett over mange år, samt kostnader som ikke var kjent ved inngangen av året. Det er også påløpt merkostnader med oppløsning av Innherred Samkommune. Totalt for samarbeidet forventes det et underskudd på ca kr 4 200 000,- i 2018, hvorav Verdals andel utgjør 1,8 mill.

Kemner drives økonomisk godt, og vil trolig ligge godt innenfor budsjettets rammer ved årets slutt.

Innkjøp/kommuneadvokat. Som tidligere rapportert mangler det budsjett for en del nødvendige utgifter for denne enheten. Dette gjelder spesielt for overtid i forbindelse med saker for nemnd/rett, reisegodtgjøring, nødvendige lisenser til fagsystemer, nødvendig IKT utstyr mm. Første halvdel i år hadde vi imidlertid på grunn av endringer i personalet, mindre lønnsutgifter enn budsjettet og dette medfører at vi hadde et godt utgangspunkt for 3. kvartal. Som følge av økt arbeidsmengde har vi fra 20. august ansatt en ny advokat for å kunne ta flere barnevernssaker internt. Dette vil gi positiv økonomisk gevinst for barnevernstjenestene i både Verdal og Levanger, men medfører ekstra utgifter for innkjøp/kommuneadvokat. Alle utgifter vurderes nøye for å redusere merforbruket, men kutt må holdes på et forsvarlig nivå. Det er nødvendig med bruk av noe overtid på en advokat med bakgrunn i at det er dyrere for organisasjonen å benytte private advokater i sin helhet. Forventet underskudd ved årets slutt er ut fra dette på ca kr 200 000,-.

IKT. På lønn har enheten et lite mindreforbruk mot budsjett. Dette skyldes at man har holdt en stilling vakant deler av året, samt at IKT sjef har fratrudd sin stilling fra 1. september. Det har imidlertid som tidligere rapportert kommet til betydelige ekstra utgifter i form av lisenser og andre kostnader som

enheten ikke styrer selv, og som ikke kan faktureres videre da utgiftene heller ikke er budsjettet andre steder.

Vi ser også at det har tilkommet en del nødvendig ekstra bruk av eksterne konsulenter i forbindelse med oppløsningen av Innherred samkommune, innføring av digitale løsninger som svar ut, etableringen av vaktordning på IKT og kostnader med overvåking av blant annet trygghetsalarmer mm.

Per 01.10.18 hadde enheten et underskudd i regnskapet på ca kr 11 000 000,-. Dette skyldtes i hovedsak at enheten hadde etterslep på fakturering av salg/videresalg av varer, lisenser og tjenester

For å minske merforbruket så mye som mulig er overtidsarbeid redusert ned til et minimum, samt at kostnader som kan styres fra enheten forsøkes holdt så lavt som mulig. Det arbeides nå med nye og tydelige prinsipper for kostnadsfordeling mellom IKT og de samarbeidende enhetene rundt, slik at det økonomiske bildet blir mer forutsigbart og oversiktlig. Dette medfører at det fortsatt forventes et betydelig underskudd gjennom året som helhet og at det må påregne et underskudd på ca kr 4 mill.

Brann og redning (driftes under Levanger kommune)

Å få en god oversikt over regnskapet til IBR er vanskelig da regnskapet er fordelt på tre ulike selskap. Men når disse settes sammen er kalkylen for 3. kvartal på 78 % for IBR i forhold til opprinnelig budsjett, om utgiftene til nødnett holdes utenfor. Legges utgiftene til nødnett som kommer høsten 2018 inn i regnskapet ligger IBR med et forbruk på over 90 %. Utgiftene som kommer fra nødnettet/ 110-sentralen er på tilsammen 3.300.000.

Dette er ikke tatt med i budsjettet for IBR for 2018. Når utgiftene for nødnettet kommer forventes det et overforbruk på ca. 3.000.000,- Verdals kommunes andel av dette er stipulert til 1,4 mill.

Nødnettet ble innført og satt i drift for Nord-Trøndelag i 2015. Den økonomiske delen av driften for nødnett er overlatt til den enkelte kommune, dette gjelder alle utgifter som lisens på radioterminaler, innkjøp av terminaler og øvrige utgifter som nye batteri, ladere osv. Videre ble 110-sentralene i Norge pålagt å ha en minimumsbemanning på 2 personer hele døgnet. Samt at oppgradering av utstyr og tilførsel av strøm og telefonlinjer måtte oppgraderes på 110-sentralen. Drift av 110-sentral er en lovpålagt oppgave som alle kommunene som hører til den enkelte 110-sentralen skal betale utgiftene til, gjennom en årlig avgift fordelt etter innbyggertall i den enkelte kommune. Det er ikke funnet rom for disse kostnadene innenfor gjeldende bevilgning til Innherred Brann og Redning.

2.3 Budsjett - justeringsbehov drift

I revisjonsrapporten etter sist avlagte årsregnskap ble det påpekt at kommunen ikke anordner variabel lønn til riktig regnskapsår. Dette har sin opprinnelse tilbake til 2015, hvor kommunen i samråd med revisor, besluttet å gå bort fra en 13. lønnskjøring, og heller la variabel lønn for siste periode i det ene året, belaste neste års regnskap. Så lenge man følger det samme prinsippet år etter år, vil denne skjevheten kun gi en marginal feil på regnskapene. Denne praksisen er imidlertid ikke i tråd med anordningsprinsippet, og både prinsipielle og styringsmessige hensyn kan tale for at praksisen bør opphøre. Rådmannen vil derfor legge til

grunn at kommunen fra 2018 henfører variabel lønn til det regnskapsåret hvor den er opptjent. Variabel lønn som er opptjent i 2017, men som er belastet de første regnskapsperiodene for 2018, utgjør kr 8 715 000, og foreslås finansiert ved dekning fra disposisjonsfondet. Dette med bakgrunn i at den ekstra belastningen skriver seg fra tidligere regnskapsår, samtidig som at disposisjonsfondet tilbake i 2015 ble tilført midler da regnskapsresultatet ble uvanlig godt som følge av at man da gikk bort fra 13. lønnskjøring. Ved å finansiere årets prinsippendring fra disposisjonsfondet, vil endringen kun få virkning på netto driftsresultat, men ikke bidra til noe mer- eller mindreforbruk. Korrigeringen innrettes også slik at målingen av ressursbruk og sammenlignbarhet med tidligere år forstyrres minst mulig. Lønn opptjent i desember 2018, som etter tidligere praksis ville blitt regnskapsført i januar neste år, blir etter den nye praksisen nå anordnet til 2018. Denne justeringen gjør også at revisors merknad om etterlevelse av anordningsprinsippet er bragt i orden.

Videre foreslås en tilleggsbevilgning på 1,4 millioner kroner til Innherred Brann og Redning, til dekning av utgifter ifbm nødnettet. Bevilgningen foreslås finansiert med motpost i fellesområdet, da sluttavregning av årets pensjonskostnad og premieavvik forventes å gi tilstrekkelig merinntekt til å dekke denne ekstra utgiften.

2.4 Budsjett – justeringsbehov investeringer

En gjennomgang av investeringene ble foretatt i forbindelse med siste kvartalsrapportering, og det ble i den forbindelse også behandlet en egen sak om budsjettjusteringer i investeringsbudsjettet, PS 69/18. Det er ikke identifisert behov for andre budsjettjusteringer på investeringsiden.

3. FRAVÆR/NÆRVÆR

Fravær Verdal kommune 3. kvartal, 3 siste år, i prosent:

Verdal kommune	Fravær 1-16	Fravær >= 17	Fravær totalt
	prosent	prosent	prosent
3. kvartal 2018	1,30 %	3,60 %	4,90 %
3. kvartal 2017	1,40 %	3,90 %	5,30 %
3. kvartal 2016	1,40 %	4,30 %	5,80 %

Sykefraværet koster kommunen netto i underkant av 1,1 millioner kroner for 3. kvartal. Denne summen fordeler seg med omkring 0,75 millioner for fravær i arbeidsgiverperioden og 0,35 millioner for fravær utenfor arbeidsgiverperioden. I tillegg kommer kostnader for den enkelte som er syk, samt for kolleger som må ta større del av oppgavemengden. Noe fravær vil vi bestandig måtte ha, men vi bør arbeide aktivt for å redusere det arbeidsrelaterte fraværet. Alt sykefravær har sykliske variasjoner gjennom året. 3. kvartal med juli, august og september, har bestandig et lavere fravær enn de andre kvartalene.

Fravær Verdal kommune 3. kvartal, 3 siste år, i dagsverk:

Verdal kommune	Mulige	Fravær 1-16	Fravær >= 17	Fravær totalt
	dagsverk	dagsverk	dagsverk	dagsverk
3. kvartal 2018	67244	863	2433	3287
3. kvartal 2017	61904	860	2423	3283
3. kvartal 2016	61212	863	2660	3523

Med et fravær på 4,9 % har vi mistet produksjon tilsvarende 3287 dagsverk. Hvis en regner et årsverk til 246 dager har vi mistet produksjon tilsvarende vel 13 årsverk i 3. kvartal.

I tillegg mister vi kompetanse i den perioden våre fast ansatte har fravær, ved at vi må leie inn annen kompetanse samt at vi mister erfaringskompetanse. Det går utover kvaliteten både på tjenester og arbeidsmiljø.

Dette er en beskrivelse som underbygger viktigheten av å jobbe med forebyggende arbeidsmiljøtiltak, på arbeidsplassen, i arbeidsmiljøet. Men dette er ingen "quick fix". Det må arbeides langsiktig og kontinuerlig, i et godt og aktivt partssamarbeid, og på den enkelte arbeidsplass i hele kommunen. Dersom en regner om fravær til nærvær, så snur en tallene på hodet, og kommunen har da et nærvær på 95,1 %. Hva kan vi så gjøre for å øke nærværet? Vi vil komme tilbake med strategier knyttet til tiltak på arbeidsplassen etter hvert som vi får analysert de ulike elementer i dagens arbeidsgiverpolitikk, får meislet ut en ny arbeidsgiverpolitikk, og finner virkningsfulle strategier for å øke nærværet. Det bør brukes mer energi og ressurser på å skape helsefremmende arbeidsplasser enn det en legger ned i oppfølging for å få sykmeldte tilbake i arbeid.

Det skal vi få til gjennom et godt partssamarbeid og med et tett og godt utviklet samarbeid med Nav arbeidslivssenter og vår egen bedriftshelsetjeneste.

Det er en liten usikkerhet i sykefraværprosenten for 2018, da Lønn og regnskap har endret sine rutiner for innregistrering av sykmeldinger i 2018. Sykefraværet kan være litt høyere i 2018.

Uføre koster kommunen mye.

Langvarig sykefravær kan ende i uførepensjon. Verdal kommune betaler reguleringspremie til KLP pr. ansatt. En ung arbeidstaker som blir 100 % ufør gir stor økning i årlig reguleringspremie for kommunen, med opp mot kr. 40.000 i årlige merkostnader pr ufør. Denne merkostnaden for kommunen opptrer hvert år fram til alderspensjon. Når ansatte blir uføre mister kommunen i tillegg verdifull kompetanse. Dette regnestykket er nok en bekreftelse på å flytte fokus over til forebygging på arbeidsplassen, for å redusere graden av arbeidsrelatert uførhet.

Tall fra KLP viser:

Antall aktive, pensjonister og oppsatte rettigheter i Verdal kommune, unntatt sykepleiere:

	Antall	Herav pensjoner fra oppsatt rettighet
85-årsregelen	6	2
AFP 62-64 år	8	0
AFP 65-66 år	16	0
Alderspensjon	359	53
Ektefellepensjon	49	6
Barnepensjon	3	1
Uførepensjon	167	45
= Sum pensjonister	608	107
Aktiv	1 177	0
Oppsatt med rett	274	0
= Sum totalt	2 059	107
Oppsatt uten rett	1 351	0

Antall aktive, pensjonister og oppsatte rettigheter i Verdal kommune, kun sykepleiere:

	Antall	Herav pensjoner fra oppsatt rettighet
85-årsregelen	6	0
AFP 62-64 år	1	0
AFP 65-66 år	1	0
Alderspensjon	31	3
Ektefellepensjon	4	2
Barnepensjon	0	0
Uførepensjon	35	7
= Sum pensjonister	78	12
Aktiv	142	0
Oppsatt med rett	46	0
= Sum totalt	266	12
Oppsatt uten rett	84	0

Verdal kommune betaler pr. i dag for 202 uførepensjonister.

Kommuner og bedrifter

	Gj.snitts- alder	Gj.snitt pensjons- grunnlag pr aktiv	Gj.snitt pensjons- grunnlag pr årsverk	Gj.snitt aktuell deltid	Uføreandel	Uføreandel per årsverk	Kvinneandel	Aktive
Verdal kommune	42,74	313 336	425 660	69,72%	9,74%	7,61%	81,65%	1 177
Trøndelag fylke	43,38	313 951	438 408	67,53%	11,26%	9,32%	75,66%	25 227
KLP-Total	43,32	325 498	441 985	69,48%	10,52%	9,23%	75,09%	290 516

Sykepleiere

	Gj.snitts- alder	Gj.snitt pensjons- grunnlag pr aktiv	Gj.snitt pensjons- grunnlag pr årsverk	Gj.snitt aktuell deltid	Uføreandel	Uføreandel per årsverk	Kvinneandel	Aktive
Verdal kommune	45,71	403 522	507 798	77,17%	17,83%	10,54%	96,48%	142
Trøndelag fylke	44,12	450 081	519 709	84,95%	10,82%	7,40%	92,99%	4 066
KLP-Total	43,76	461 087	526 279	86,05%	8,57%	5,89%	90,68%	85 616

Verdal kommune har en uføreandel pr. årsverk på 7,61% for alle ansatte unntatt sykepleierne. Sykepleierne har en uføreandel på 10,54% pr. årsverk.